

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WNK.DT.III.431.2.2.2017.JSz

Bydgoszcz, 9 października 2017 r.

**Pan
Piotr Boiński
Starosta Brodnicki
ul. Kamionka 18
87-300 Brodnica**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525, ze zm.), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255, ze zm.), w dniach 9-11 oraz 16-18 sierpnia 2017 r. Wojewoda Kujawsko-Pomorski przeprowadził kontrolę Starosty Brodnickiego (zwanego dalej Starostą), adres: ul. Kamionka 18, 87-300 Brodnica, zrealizowaną przez starszego inspektora wojewódzkiego w Wydziale Nadzoru i Kontroli Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy (upoważnienie nr 506/2017).

Kontrolę przeprowadzono w zakresie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255, ze zm. – zwanej dalej ustawą z dnia 5.08.2015 r.): sprawdzenia stanu i prawidłowości realizacji zadania, udzielania informacji publicznej o realizowanym zadaniu, terminowości i poprawności zawierania porozumień i umów, zapewnienia świadczenia usługi oraz przyjmowania i gromadzenia niezbędnej dokumentacji z udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Okres objęty kontrolą: od podjęcia pierwszej czynności związanej z realizacją kontrolowanego zadania w 2017 r. do 30 czerwca 2017 r.

W wyniku przeprowadzonej kontroli działalność kontrolowana oceniona została **pozytywnie**.

Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen:

- pozytywna,
- pozytywna z uchybieniami,
- pozytywna z nieprawidłowością,
- pozytywna z nieprawidłowościami,
- negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności).

Oceny dokonano na podstawie następujących ustaleń:

1. Zgodnie ze zgromadzonymi w aktach podmiotu kontrolowanego danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31.12.2015 r. powiat brodnicki liczył 78.431 mieszkańców. Oznacza to, że zgodnie z zasadami wyznaczania liczby punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, na terenie powiatu brodnickiego winny funkcjonować trzy takie punkty, w tym jeden punkt prowadzony przez organizację pozarządową (art. 11 ust. 1, art. 8 ust. 2, w związku z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 5.08.2015 r.).
2. Powiat Brodnicki zawarł porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu z:
 - a) Okręgową Radą Adwokacką w Toruniu – w dniu 22 listopada 2016 r., dla udzielania pomocy prawnej w punkcie zlokalizowanym w budynku Starostwa Powiatowego w Brodnicy,
 - b) Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Toruniu – w dniu 30 listopada 2016 r. (porozumienie dwukrotnie aneksowane w dniach 8.12.2016 r. oraz 2.01.2017 r.), dla udzielania pomocy prawnej w punkcie zlokalizowanym w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Jabłonowie Pomorskim.Treści zawartych porozumień korespondują z wymaganiami określonymi dla tych porozumień w art. 10 ust. 1 pkt 1-4 ustawy z dnia 5.08.2015 r.
W dniach: 16.12.2016 r. (Okręgowa Rada Adwokacka) oraz 19.12.2016 r. (Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych) Staroście przekazane zostały listy adwokatów i radców prawnych deklarujących świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej.
O zawartych wskazanych wyżej porozumieniach Starosta powiadomił Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem z dnia 12.12.2016 r. Działanie to wypełniło wymóg określony w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 5.08.2015 r.
3. W dniu 6 grudnia 2016 r. Powiat Brodnicki zawarł z Miastem i Gminą Jabłonowo Pomorskie porozumienie w sprawie usytuowania na terenie Miasta i Gminy punktu nieodpłatnej pomocy prawnej (porozumienie aneksowane 2 stycznia 2017 r.). W porozumieniu określone zostały treści wskazane w art. 9 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 5.08.2015 r.
4. W dniach: 29 grudnia 2016 r. oraz 2 stycznia 2017 r. Powiat Brodnicki zawarł umowy na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 roku:
 - a) z dwoma radcami prawnymi - na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie zlokalizowanym w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Jabłonowie Pomorskim,
 - b) z dwoma adwokatami - na świadczenie pomocy prawnej w punkcie zlokalizowanym w siedzibie Starostwa Powiatowego w Brodnicy.Treści umów korespondują z wymogami określonymi dla tych umów w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 5.08.2015 r.
Stwierdzono rozbieżność między liczbą radców prawnych i adwokatów, z którymi zawarte zostały wskazane wyżej umowy (4), a liczbą tych osób wskazaną w § 2 ust. 3 porozumień zawartych z samorządami prawniczymi (6). Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami naczelnika Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Brodnicy rozbieżność ta wynika z faktu, że na spotkanie dotyczące organizacji pracy w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej stało się tylko dwóch z pięciu wskazanych przez Izbę adwokatów. W związku z tym udzielanie nieodpłatnej

pomocy prawnej w punkcie powierzone zostało dwóm adwokatom. Zachowując zasadę równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych punkt, w którym udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej mieli radcowie prawni, również powierzono dwóm radcom prawnym.

5. W dniu 10 października 2016 r. Zarząd Powiatu w Brodnicy podjął uchwałę Nr 155/87/2016 w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, polegającego na prowadzeniu w 2017 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego. Konkurs ogłoszono na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5.08.2015 r. oraz art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, ze zm. - zwanej dalej ustawą z dnia 24.04.2003 r.). Ogłoszenie o otwartym konkursie odnosiło się do elementów ogłoszenia wskazanych w art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 24.04.2003 r.

Uchwałę w sprawie ogłoszenia konkursu umieszczono na stronie internetowej Starostwa Powiatowego, stronie Biuletynu Informacji Publicznej oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego.

W dniu 10 października 2016 r. Zarząd Powiatu w Brodnicy podjął uchwałę Nr 156/87/2016 w sprawie powołania komisji konkursowej w celu opiniowania złożonych ofert na realizację zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, polegającej na prowadzeniu w 2017 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego. Komisję powołano na podstawie art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 24.04.2003 r., z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych (zgodnie z art. 15 ust. 2d ustawy z dnia 24.04.2003 r.).

W wyniku oceny ofert komisja zarekomendowała pierwotnie do wyboru dwie oferty (spośród 6 złożonych), a ostatecznie jedną organizację – Fundację TOGATUS PRO BONO (protokoły z posiedzenia komisji z 9, 14 i 18.11.2016 r.). Dokumentacja rekomendowanej Fundacji zawiera odniesienia do treści wskazanych w art. 11 ust. 6 i 11 ustawy z dnia 5.08.2015 r.

W dniu 22 listopada 2016 r. Zarząd Powiatu w Brodnicy podjął uchwałę Nr 165/93/2016 w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, polegającego na prowadzeniu w 2017 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego – wskazana została fundacja TOGATUS PRO BONO.

Uchwałę w sprawie rozstrzygnięcia konkursu umieszczono na stronie internetowej Starostwa Powiatowego, stronie Biuletynu Informacji Publicznej oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego.

O dokonanych rozstrzygnięciach Starosta powiadomił Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem z 12 grudnia 2016 r. oraz oferentów pismami z 21 i 22 listopada 2016 r.

W związku z wyłonieniem organizacji pozarządowej do dnia 30 listopada, nie zachodziła konieczność podejmowania przez Starostę działań określonych w art. 11 ust. 12 pkt 1 ustawy z dnia 5.08.2015 r.

6. W dniu 9 grudnia 2016 r. Powiat Brodnicki zawarł z Fundacją TOGATUS PRO BONO umowę dotyczącą powierzenia realizacji zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, polegającej na prowadzeniu w 2017 roku punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 5.08.2015 r. na terenie powiatu brodnickiego (umowa aneksowana 28.12.2016 r., 26.01.2017 r. i 27.02.2017 r.).

Treść umowy koresponduje z wymogami wskazanymi w art. 11 ust. 7, w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3-6 ustawy z dnia 5.08.2015 r.

Fundacja zawarła umowę z radcą prawnym, świadczącym nieodpłatną pomoc prawną w punkcie zlokalizowanym w budynku Starostwa Powiatowego w Brodnicy.

Zgodnie z pisemną informacją naczelnika Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Brodnicy, w okresie objętym kontrolą Starosta nie przeprowadzał kontroli wykonania umowy przez Fundację, na zasadach wskazanych w art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 5.08.2015 r.

W związku z zawarciem umowy Powiatu z organizacją pozarządową oraz umowy organizacji z radcą prawnym, nie zachodziła konieczność podejmowania przez Starostę działań określonych w art. 11 ust. 9 oraz ust. 12 pkt 2 ustawy z dnia 5.08.2015 r.

7. W dniu 2 stycznia 2017 r. Starosta sporządził informację w sprawie lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu brodnickiego i harmonogramu udzielania tej pomocy. Zgodnie z informacją, nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana w trzech punktach:

- a) punkcie usytuowanym w lokalu biurowym nr 12 znajdującym się w budynku Starostwa Powiatowego w Brodnicy przy ul. Kamionka 18, w którym nieodpłatnych porad prawnych udzielać będą adwokaci, według harmonogramu:

– w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki – w godz. od 7.30 do 11.30,

- b) punkcie usytuowanym w lokalu biurowym nr 12 znajdującym się w budynku Starostwa Powiatowego w Brodnicy przy ul. Kamionka 18, w którym wykonywanie nieodpłatnej pomocy prawnej powierzone zostało, wyłonionej w otwartym konkursie ofert, organizacji pozarządowej – Fundacji TOGATUS PRO BONO, według harmonogramu:

– w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki – w godz. od 15.00 do 19.00,

- c) punkcie usytuowanym w lokalu biurowym nr 16 znajdującym się w budynku Urzędu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie przy ul. Głównej 28, zgodnie z zawartym, na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 5.08.2015 r., porozumieniem z Burmistrzem Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie, w którym nieodpłatnych porad prawnych udzielać będą radcowie prawni, według harmonogramu:

– w poniedziałki i środy – w godz. od 10.00 do 14.00,

– we wtorki, czwartki i piątki – w godz. od 14.00 do 18.00.

Powyższą informację wraz z informacją o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i osobach uprawnionych do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz sposobach wykazywania uprawnienia umieszczono na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Brodnicy oraz Urzędu Miasta i Gminy w Jabłonowie Pomorskim, co odpowiada wymogom określonym w art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5.08.2015 r. oraz § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie

sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. poz. 2186, ze zm. – zwanego dalej rozporządzeniem z dnia 15.12.2015 r.).

Powyższy harmonogram wskazuje, że nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest w poszczególnych punktach w wymiarze tygodniowym i godzinowym zgodnym z określonym w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 5.08.2015 r.

8. Zgodnie z pisemną informacją naczelnika Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Brodnicy, w pierwszym półroczu 2017 r. udzielono 311 porad prawnych. Adwokaci i radcowie prawni udzielili łącznie 208 porad prawnych, natomiast w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową udzielono 103 porady prawne. Informacje te korespondują z danymi przekazywanymi comiesięcznie Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu.
9. W trakcie kontroli ustalono, że otrzymywane karty nieodpłatnej pomocy prawnej przechowywane są w jednostce kontrolowanej w odrębnych zbiorach, oddzielonych od zbioru otrzymywanych oświadczeń, przez co spełniony jest wymóg, o którym mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 5.08.2015 r. oraz w § 7 ust. 7 rozporządzenia z dnia 15.12.2015 r.
10. Dokumentacja z udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej przekazywana jest do podmiotu kontrolowanego za pośrednictwem poczty (2 przypadki), protokołu przekazania (2) oraz w jednym przypadku osobiście – bez rejestracji daty tej czynności. Przekazywana dokumentacja drogą pocztową lub protokołami zdawczo-odbiorczymi wskazuje na zachowywanie terminu tej czynności, określonego w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 5.08.2015 r.
Dodatkowo do podmiotu kontrolowanego przekazywane są listy obecności adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej.
11. Sprawdzeniu poddano zbiór kart nieodpłatnej pomocy prawnej udzielonej w lutym i maju 2017 r. oraz po 10 losowo wskazanych kart z pozostałych miesięcy pierwszego półrocza 2017 r. – łącznie 162 karty. Dodatkowo przeglądowi poddano zbiór zgromadzonych oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 5.08.2015 r. – łącznie 64 oświadczenia. W wyniku tej czynności należy stwierdzić, iż wśród przekazywanych Staroście kart nieodpłatnej pomocy prawnej występują przypadki braku zaznaczania w tych kartach wyrażenia lub braku wyrażenia zgody przez osobę uprawnioną na udostępnienie dotyczących jej danych zbiorczych (24 przypadki) – w sytuacji wypełniania karty w zakresie danych zbiorczych, braku umieszczenia na karcie podpisu osoby udzielającego pomocy prawnej (4) oraz wykorzystywania w 2017 r. wzoru karty obowiązującej do 31.12.2016 r. (6).
W odniesieniu do zbioru przekazanych oświadczeń, stwierdzono rozbieżność (dane dla lutego i maja 2017 r.) między liczbą kart, w których jako formę udokumentowania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej wskazano oryginał albo odpis decyzji o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej lub zaświadczenie o udzieleniu świadczenia (26 kart), a liczbą oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 5.08.2015 r., które winny być składane przez osoby

korzystające z pomocy prawnej, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej (10 oświadczeń). W zbiorze oświadczeń stwierdzono dużą ilość (ponad 30) oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 5.08.2015 r., przyjętych podczas udzielania pomocy prawnej, podczas gdy w zbiorczych informacjach z realizacji zadania w I i II kwartale 2017 r. wykazano łącznie tylko 1 takie oświadczenie. Z pisemnych wyjaśnień naczelnika Wydziału Organizacyjnego Starostwa wynika, że „w zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej nie są ujęte pisemne oświadczenia, o których mowa w art. 4 ww. ustawy (...), ponieważ rubryki te nie są wypełniane przez adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnych porad prawnych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. (...) w karcie zaznaczona może być tylko jedna opcja formy udokumentowania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, i tak też są one dokumentowane.”. W zgromadzonym zbiorze oświadczeń stwierdzono ponadto przypadki (dotyczy 12 oświadczeń): braku oznaczania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej (4), braku daty złożenia oświadczenia (4), braku adresu zamieszkania osoby uzyskującej pomoc prawną (7), braku imienia i nazwiska osoby uzyskującej pomoc prawną (4), braku numeru PESEL (2).

12. W trakcie kontroli przeprowadzone zostały oględziny punktów, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, zlokalizowanych w budynku Starostwa Powiatowego w Brodnicy oraz w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Jabłonowie Pomorskim. Stwierdzono, że punkty spełniają podstawowe wymagania określone w § 5 ust. 1-4 rozporządzenia z dnia 15.12.2015 r., z tym zastrzeżeniem, że dla punktu zlokalizowanego w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Jabłonowie Pomorskim, dostęp do telefonu jest możliwy w pomieszczeniu zlokalizowanym bezpośrednio obok pomieszczenia, w którym udzielana jest pomoc prawa (pomieszczenia połączone są drzwiami), natomiast w sytuacji konieczności udzielenia pomocy prawnej osobom niepełnosprawnym, wykorzystywane jest wyodrębnione pomieszczenie znajdujące się na parterze budynku Urzędu Miasta i Gminy, w bliskiej odległości od wejścia do budynku, do którego możliwy jest dostęp dla tych osób – pomieszczenie posiada sieć energetyczną, telekomunikacyjną i teleinformatyczną. Informacje o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, osobach uprawnionych do jej otrzymania oraz sposobach wykazywania uprawnienia do uzyskania pomocy, a także o wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na terenie powiatu brodnickiego (lokalizacja, dni i godziny udzielania pomocy, udzielający pomocy – radcowie prawni, adwokaci, organizacja pozarządowa), umieszczono w gablocie na korytarzu przed pomieszczeniem, w którym udzielana jest pomoc prawna (punkt w Urzędzie Miasta i Gminy w Jabłonowie) oraz na drzwiach pomieszczenia (punkt w Starostwie Powiatowym w Brodnicy), co jest wymogiem wynikającym z § 5 ust. 5 rozporządzenia z dnia 15.12.2015 r.
13. Realizując obowiązek wskazany w art. 12 ustawy z dnia 5.08.2015 r. Starosta przy pismach przewodnich z 26 stycznia 2017 r. przekazał Ministrowi Sprawiedliwości oraz Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu zbiorczą informację o wykonaniu zadania

polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu brodnickiego za rok 2016.

14. Zadanie będące przedmiotem kontroli zostało ujęte w Regulaminie Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Brodnicy (§ 19 pkt 11 – zadanie Wydziału Organizacyjnego Starostwa), będącym załącznikiem do uchwały nr 158/88/2016 Zarządu Powiatu w Brodnicy z dnia 18 października 2016 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Brodnicy.

Ustalenia kontroli wskazują na pozytywną ocenę realizacji przez podmiot kontrolowany zadania związanego z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej. Przeprowadzona analiza dokumentacji sporządzanej i przekazywanej Staroście przez osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej wskazuje jednak na potrzebę dokonywania monitoringu otrzymywanej dokumentacji (karty, oświadczenia) pod kątem kompletności wypełniania treści tych dokumentów oraz zgodności przyjmowanych oświadczeń od osób, którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna z oznaczeniami ujawnianymi w kartach nieodpłatnej pomocy prawnej (np.: a) przyjęcie oświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 5.08.2015 r. winno mieć swoje odzwierciedlenie w oznaczeniu tego faktu w odpowiednim miejscu wypełnianej karty nieodpłatnej pomocy prawnej - poz. 1, oznaczenie przedostatnie, b) oznaczenie w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej, jako formy udokumentowania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, decyzji o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej lub zaświadczenia o udzieleniu świadczenia winno być związane z przyjęciem od osoby uprawnionej oświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 5.08.2015 r.).

Do projektu wystąpienia pokontrolnego z 13.09.2017 r. nie zgłoszono pisemnych zastrzeżeń, wobec czego nie dokonano w nim żadnych sprostowań, skreśleń lub uzupełnień.

Mając na uwadze charakter ustaleń kontroli, odstępuje się od formułowania zaleceń pokontrolnych.

W związku z powyższym proszę niniejsze wystąpienie pozostawić bez odpowiedzi.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje kierownik jednostki kontrolowanej, a drugi egzemplarz pozostaje w aktach kontroli.

wz. WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO
WICEWOJEWODA